

4. Ohlédnutí za výsledky voleb v Pardubickém kraji

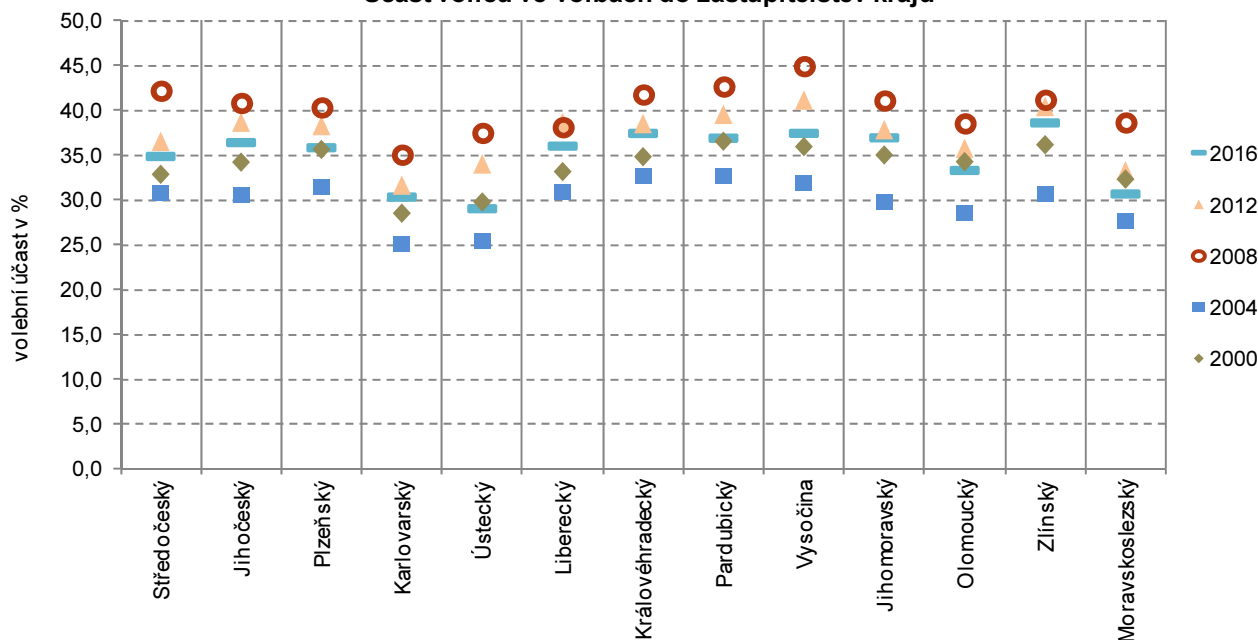
Ohlédneme-li se do relativně krátké **historie voleb** do zastupitelstev krajů, zjišťujeme, že zatím poslední volby v Pardubickém kraji v roce 2016 se vyznačují hned několika prvenstvími. Při letošních volbách zde byl zaregistrován nejvyšší počet kandidátních listin volebních stran – celkem 22, když v roce 2000 jejich počet nebyl ani poloviční. Také počet kandidátů ve volbách do zastupitelstva kraje se neustále zvyšuje; procentně nejvyšší nárůst byl přitom mezi roky 2008 a 2012 (o 28 %). S počtem 723 platných kandidátů v roce 2016 (téměř o dvě třetiny vyšším oproti roku 2000) se kraj řadí na 9. místo v mezikrajském srovnání.

Základní údaje o volbách do Zastupitelstva Pardubického kraje od roku 2000

	2000	2004	2008	2012	2016
Termín konání	12.11.	5. - 6.11.	17. - 18.10.	12. - 13.10.	7. - 8.10.
Počet okrsků	878	871	872	873	876
Počet voličů v seznamech	400 795	406 730	411 992	415 553	413 501
Účast na volbách v %	36,5	32,6	42,6	39,5	36,8
Počet platných hlasů	141 908	128 921	173 233	155 464	149 230
Podíl platných hlasů v %	97,6	97,6	98,8	95,0	98,2
Počet zaregistrovaných kandidátních listin	10	11	16	19	22
Volební strana, která získala nejvíce hlasů	Čtyřkoalice	ODS	ČSSD	ČSSD	ANO 2011
Počet platných kandidátů	440	455	541	695	723
Počet kandidátů, kteří se po registraci vzdali kandidatury nebo byli odvoláni	-	1	-	1	3
Kandidát, který získal nejvíce přednostních hlasů	Roman Línek (Čtyřkoalice)	Roman Línek (Koalice pro Pard. kraj)	Radko Martínek (ČSSD)	Roman Línek (Koalice pro Pard. kraj)	Martin Netolický (ČSSD)

Pokud jde o **volební účast**, řadí se volby do zastupitelstev krajů (na rozdíl od voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, voleb do zastupitelstev obcí či voleb prezidenta), k těm méně vyhledávaným. Pardubický kraj se však tradičně vyznačuje jednou z nejvyšších účastí voličů mezi kraji, přičemž volby do zastupitelstev krajů nejsou výjimkou. Jestliže v letech 2000 a 2004 se voleb do zastupitelstva kraje zúčastnil nejvyšší podíl voličů v mezikrajském srovnání, v roce 2008 region obsadil místo druhé (za Krajem Vysočina), o čtyři roky později se Pardubický kraj zařadil na třetí příčku (za Krajem Vysočina a Zlínským krajem). V roce 2016 byla se 36,8 % účast voličů v kraji až pátá nejvyšší (kromě již zmiňovaných krajů s nejvyšší účastí předstihl náš region i sousední Královéhradecký a Jihomoravský kraj). Za celé šestnáctileté období byla nejvyšší účast na volbách do zastupitelstev krajů v roce 2008 (v Pardubickém kraji tehdy dosáhla téměř 43 %). Účast voličů v roce 2016 v kraji (36,8 %) byla od roku 2000 třetí nejvyšší.

Účast voličů ve volbách do zastupitelstev krajů

Ve **struktuře kandidátů** ve volbách do zastupitelstev krajů **podle pohlaví** převažují muži. Nejnižší podíl žen mezi kandidáty byl v kraji zaznamenán v roce 2000 (necelá pětina a zároveň nižší hodnota oproti průměru všech krajů). Nejvíce byly ženy mezi kandidáty v kraji zastoupeny v roce 2012 (28,5 % a zároveň hodnota nad průměrem všech krajů). S podílem 27,4 % žen mezi kandidáty v roce 2016 se Pardubický kraj zařadil až na předposlední místo před Plzeňský kraj (s 26,4 % žen); republikový podíl byl přitom třicetiprocentní.

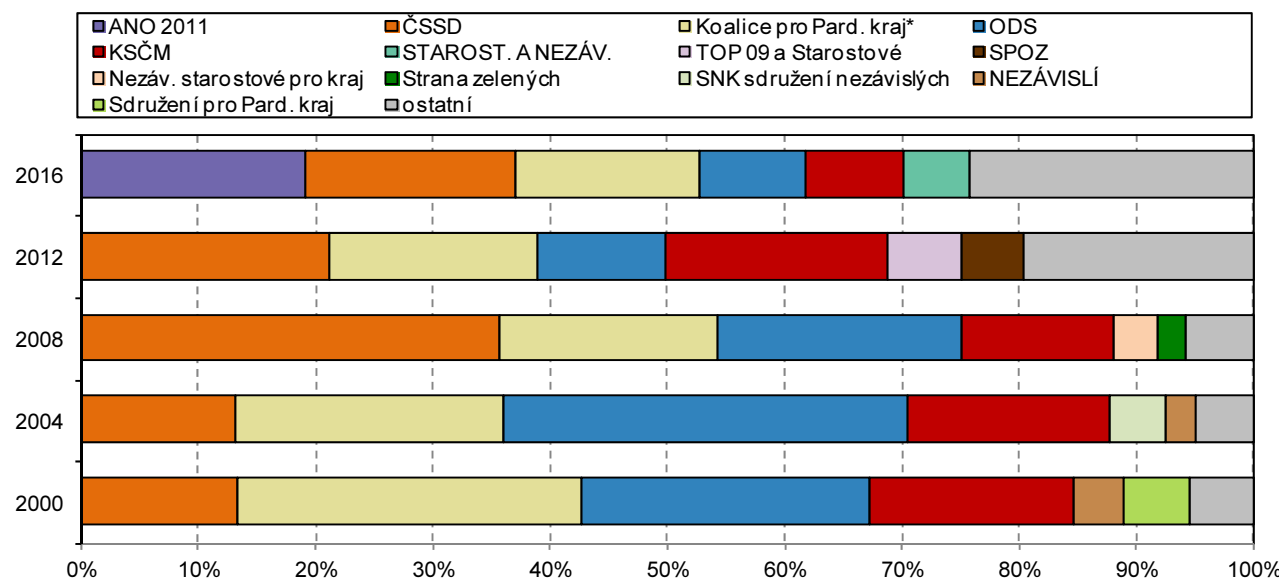
Kandidáti ve volbách do Zastupitelstva Pardubického kraje podle pohlaví a věku od roku 2000

	2000	2004	2008	2012	2016
Kandidáti celkem	440	455	541	695	723
z toho ženy v %	19,8	27,0	27,5	28,5	27,4
z celku ve věku v %:					
18 až 29 let	7,7	11,6	8,1	10,6	8,4
30 až 49 let	43,0	45,5	46,2	50,6	48,5
50 a více let	49,3	42,9	45,7	38,7	43,0
průměrný věk	48,2	46,2	46,7	45,6	46,7

Ve vývoji **věkové struktury kandidátů** se odrážejí změny ve věkovém složení populace, ale i rozdílný zájem generací o politické dění. Nejnižší zastoupení kandidátů do 30 let bylo v kraji zaznamenáno při prvních volbách v roce 2000 (necelých 8 %), o čtyři roky později byl tento podíl naopak maximální (téměř 12%). Podíl kandidátů ve věku 30 až 49 let vykazuje v čase spíše rostoucí tendenci, nevyšší (téměř 51 %) byl v roce 2012. Naopak podíl padesátiletých a starších kandidátů v kraji přes kolísavý vývoj spíše klesá (s výjimkou roku 2012 vždy převyšoval 42% podíl). Průměrný věk kandidátů v kraji se (s výjimkou roku 2000) pohyboval vždy mírně pod průměrem za všechny kraje, v roce 2016 (46,7 let) byl oproti republikovému průměru nižší o 0,2 roku.

Do následujícího grafu bylo v každém roce voleb vybráno vždy šest volebních stran s nejvyšším **podílem získaných hlasů** v kraji. V roce 2016 mohli voliči vybírat z mnohem širšího spektra volebních stran a jejich kandidátů než v uplynulých letech; podíl hlasů pro strany zahrnuté v grafu do kategorie „ostatní“ byl zatím nejvyšší. Vítěznou pozici při posledních volbách zaujalo v Pardubickém kraji (spolu s dalšími osmi kraji) hnutí ANO 2011 s 19,2 % získaných platných hlasů. V historii krajských voleb dvakrát vítězná ČSSD (s výraznou převahou v roce 2008 a s menším nárůstem v roce 2012) se v roce 2016 zařadila v Pardubickém kraji na místo druhé s 18,0 % platných hlasů. Zájmu voličů (i když postupně mírně klesajícímu) se nadále těší Koalice pro Pardubický kraj. V roce 2000 byla dokonce vítěznou stranou (tehdy pod názvem Čtyřkoalice s částečně odlišným složením), o 16 let později obdržela od voličů 15,7 % hlasů. Výrazný propad zaznamenala ODS (vítězná strana v roce 2004), a to na necelých 9 % hlasů. Rovněž KSČM získala při posledních volbách nejnižší podíl hlasů od roku 2000 (8,4 %). Za ní následovali STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ s 5,6 % hlasů, Svoboda a přímá demokracie – T. Okamura se 4,7 % a TOP 09 se 4,6 % hlasů.

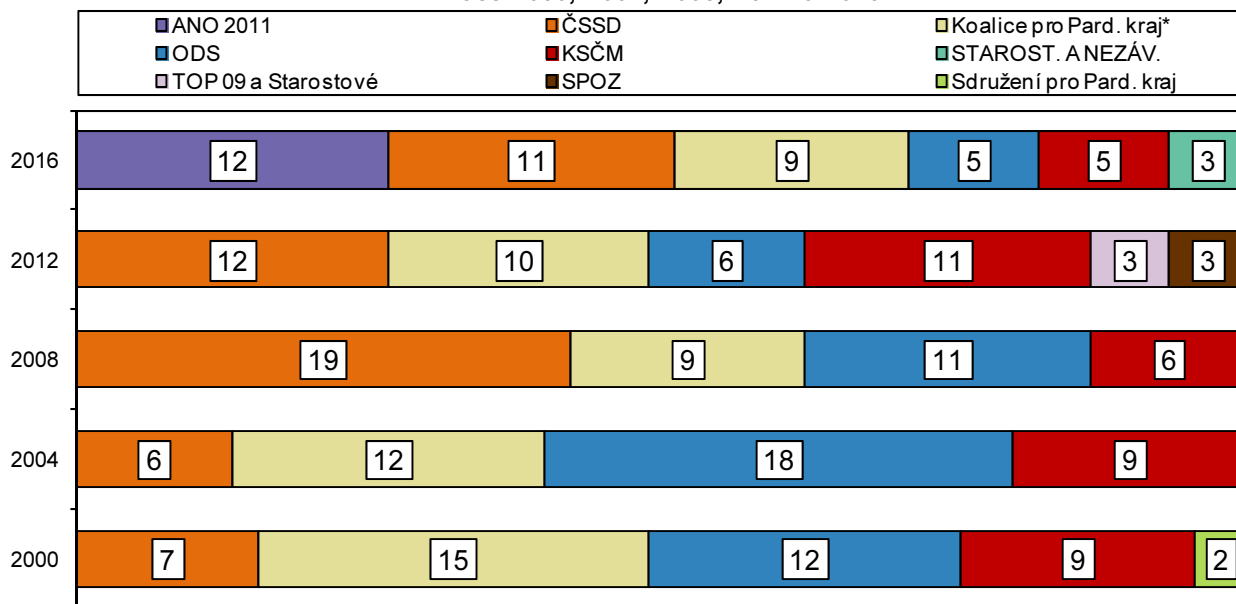
Podíl hlasů pro politické strany, politická hnutí a koalice ve volbách do Zastupitelstva Pardubického kraje v roce 2000, 2004, 2008, 2012 a 2016

* Koalice pro Pardubický kraj: v letech 2008, 2012 a 2016 ve složení KDU-ČSL, SNK ED, Nezaníci; v roce 2004 ve složení KDU-ČSL, US-DEU; v roce 2000 ve složení KDU-ČSL, ODA, US, DEU (pod názvem Čtyřkoalice).

Zatímco v letech 2004 a 2008 získala **mandát** čtyři (a zároveň stejná) volební uskupení, v roce 2012 i 2016 se do zastupitelstva kraje dostalo celkem 6 volebních stran – viz následující graf. Nově v roce 2016 v zastupitelstvu figuruje 12 politiků z hnutí ANO 2011. Jedenácti mandáty po volbách v roce 2016 disponuje ČSSD (jde o ztrátu jednoho křesla oproti předchozím volbám). Koalice pro Pardubický kraj se s 9 mandáty řadí na místo třetí (rovněž se ztrátou jedné pozice). Po pěti mandátech obdržela ODS (úbytek jednoho mandátu) a KSČM (o šest křesel méně). Do zastupitelstva kraje se v roce 2016 třemi mandáty nově dostává hnutí STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ. Kromě představitelů výše uvedených volebních subjektů figurovali v uplynulých letech v zastupitelstvu kraje rovněž politici ze Sdružení pro Pardubický kraj (Strana zelených se Stranou pro otevřenou společnost), a to po volbách v roce 2000. Dále to byly Strana Práv Občanů ZEMANOVCI a koalice TOP 09 a Starostové pro Pardubický kraj (po volbách v roce 2012).

**Přidělené mandáty politickým stranám, politickým hnutím a koalicím
ve volbách do Zastupitelstva Pardubického kraje
v roce 2000, 2004, 2008, 2012 a 2016**

* Koalice pro Pardubický kraj: v letech 2008, 2012 a 2016 ve složení KDU-ČSL, SNK ED, Nezaníci; v roce 2004 ve složení KDU-ČSL, US-DEU; v roce 2000 ve složení KDU-ČSL, ODA, US, DEU (pod názvem Čtyřkoalice).

Jestliže při volbách v roce 2000 připadalo v kraji na jednoho zvoleného zastupitele necelých 10 kandidátů, v roce 2016 to bylo již 16 kandidátů. Mezi 45 zastupiteli v kraji působily po volbách v roce 2000 i 2004 celkem 4 ženy, po volbách v roce 2008 se počet žen zvýšil na 10 a zůstal stejný i po roce 2012. Při posledních volbách se **počet žen v Zastupitelstvu** Pardubického kraje snížil na 7 (tj. 15,6 %, což představuje třetí nejnižší podíl po Ústeckém a Olomouckém kraji).

Zvolení zastupitelé ve volbách do Zastupitelstva Pardubického kraje podle pohlaví a věku od roku 2000

	2000	2004	2008	2012	2016
Zastupitelé celkem	45	45	45	45	45
z toho ženy v %	8,9	8,9	22,2	22,2	15,6
z celku ve věku v %:					
18 až 29 let	-	2,2	4,4	-	-
30 až 49 let	51,1	51,1	48,9	37,8	42,2
50 a více let	48,9	46,7	46,7	62,2	57,8
průměrný věk	49,2	48,4	47,7	51,4	51,2

Průměrný věk zvolených **zastupitelů** je vždy vyšší než průměrný věk kandidátů. Po volbách v letech 2000 až 2008 byli zastupitelé v kraji v průměru o 1 až 2 roky starší než kandidáti, v roce 2012 o 5,8 roku a v roce 2016 o 4,5 roku. Průměrný věk zastupitelů v kraji 51,2 roku je v mezikrajském srovnání čtvrtý nejvyšší (po Plzeňském, Středočeském a Královéhradeckém kraji). Zatímco ve volbách v roce 2016 byli do zastupitelstva kraje zvoleni dva kandidáti ve věku 34 let (nejmladší ze 45 zastupitelů) a dva ve věku 65 let (nejstarší), v roce 2008 bylo toto rozpětí nejširší (24 let u nejmladšího zastupitele oproti 72 roků u nejstaršího).

